

Atletizm ve Güreş Sporunu Yapan İki Grubun Kişilik ve Sosyo Ekonomik Özelliklerinin Karşılaştırılması

A. Reyzan ÖZDEMİR*

ÖZET

Bu araştırma Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, DSİ, Nüfus Spor ve Gençlik Spor İl Müdürlüğü'nde spor yapan 21 atlet ve 35 güreşçinin kişilik özellikleri, sosyo-ekonomik düzeyleri arasındaki ilişkileri saptamak amacıyla yapıldı.

Yukarıda sözü edilen bir grup atlet ve güreşçilere, sosyo-ekonomik düzeyini saptamak amacıyla sosyal anket formu, kişilik özelliklerinin tesbiti için "Ev-Ağaç-İnsan Çizme Testi" - "House-Tree-Person Drawing Test" (HTP), "Minnesota çok yönlü kişilik envanteri" - "Minnesota Multiphasic Personality Inventory" (MMPI) ve ayrıca vizüomotor performansın değerlendirilmesini yapabilmek için "Göttinger Form Reproduktions - Test (GFT)" uygulanarak şu sonuçlar alındı.

Kişilik özellikleri ile ilgili parametrelerden 15 tanesinde atletler ve güreşçiler arasında istatistiksel yönden anlamlı bir farkın olmadığı bulunmuştur ($P < 0.05$). Bunlar defans, anksiyete, iritabilite, agresivite, depresyon, endişe, korku, dışa dönüklük, sosyopati, sosyal ilgi sınırlılığı, güvensizlik, püerilité, serebral disfonksiyon, vizüomotor performans ve başarı motivasyonudur.

İçer dönüklük ve yetenek yoksunluğu yönünden atletlerle güreşçiler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($P > 0.05$).

* U.Ü. Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü.

İçerideki dönüklük yönünden atletler güreşçilerden anlamlı olarak daha yüksek değerler almışlardır. Yetenek yoksunluğu yönünden ise tersine bir durum söz konusudur. Ayrıca her iki grupta da anksiyete ve agresivite değerlerinin yüksek olduğu görülmektedir.

Sosyo-ekonomik düzeyler yönünden her iki grup da alt düzeyde yoğunluk göstermişlerdir.

Bulgularımızdaki bir diğer özellik de, yetenek yoksunluğu bakımından güreşçilerin atletlere oranla belirgin derecede yüksek değerler almış olmalarıdır.

ZUSAMMENFASSUNG

Diese Untersuchung beabsichtigt, die Beziehungen zwischen den persönlichen Eigenschaften, dem sozio-ökonomischen Niveau, den Sportleistungen und den erzieherischen Leistungen der 21 Leichtathleten und 35 Ringkämpfer, die an der Sportabteilung der Uludağ Universität studieren oder in DSI Nilüfer Sportverein und im städtischen Verein Sport treiben, festzustellen. Mit dieser Gruppe von Athleten und Ringkämpfern wurde eine Umfrage durchgeführt, um das Ausbildungs- und das sozio-ökonomische Niveau festzustellen und auch gleichzeitig herauszustellen, welche Sportarten sie treiben und wie ihre sportlichen Leistungen sind. Außerdem hat man um die persönlichen Eigenschaften dieser beiden Gruppen zu bestimmen folgende Tests gemacht:

"Hause-Baum-Mensch-Zeichentest" ("House-Tree-Person Drawing Test" HTP) "Minnesota vielseitiges Inventar für charakteristische Eigenschaften" ("Minnesota Multiphasic Personality Inventory" MMPI), sowie der "Göttinger Form Reproduktionstest" GFT für die Beurteilung der visiomatischen Performans durchgeführt.

Folgende Ergebnisse sind dabei herausgekommen:

In den 15 Parametern von allen, die in Beziehung mit den charakteristischen Eigenschaften stehen, hat sich ergeben, da es zwischen den Athleten und den Ringkämpfern in Hinsicht die Statistik keinen besonderen Unterschied gibt ($P < 0.05$).

Diese sind Abwehr, Angstzustand, Empfindlichkeit, Depression, Unruhe, Furcht, Extroversion, Soziopathie, Grenzen der sozialen Interesse, Mißvertrauen, Puerilität, Serebral Disfunktion, visiomatische Performans und Erfolgsmotivation.

In Hinsicht auf Introversion und Fähigkeitsmangel gibt es zwischen den Athleten und den Ringkämpfern statistisch einen bedeutenden Unterschied ($P > 0.05$).

Aber bei der Introversion haben die Athleten höhere Werte als die Ringkämpfer. Bei der Fähigkeitsmangel jedoch kann man das Gegen-

teil behaupten. Au erdem haben beide Gruppen in Hinsicht auf Angstzustand und Aggressivitat hohe Werte.

Im sozio-ökonomischen Niveau jedoch kann man bei beiden Gruppen eine minderwertige Leistung sehen.

Ein anderes und wichtiges Ergebnis underer Untersuchung ist, da die Ringkämpfer im Gegensatz zu den Athleten höhere Leistungen bezüglich der Fahigkeitsmangel erteilt haben.

GİRİŞ

Değişik spor dallarıyla uğraşan sporcuların kişilik özelliklerinin heyecan nedenlerinin, başarılı olabilmeleri için gerekli motivasyonlarının bilinmesinin ve bu doğrultuda hazırlanan antrenman programları ile, performansı engelleyen psikolojik faktörlerin giderilmesinin spordaki başarıyı ne derece etkileyeceği tartışılmaz derecede açık bir olaydır³.

Kazanmaya koşullandırılmış sporcu, yarışma öncesi büyük bir strese karşı karşıya kalmıştır. Sporcu fiziksel performans açısından maksimal seviyede olsa dahi ruhsal bir zorlanma içine girmiştir ki; ruh ve beden sağlığını korumada en etken yol olan spor, asıl yapıcı amacından saptırılarak ruh ve beden sağlığını tehdit eder hale gelmiştir. Böylece, spor psikolojisinin önemini ve ona düşen görevlerin küçümsenmeyecek derecede olduğunu görmekteyiz³.

Bu çalışmada, atletizm ve güreş ile uğraşan sporcuların değişik psikolojik testler kullanılarak, kişilik özellikleri yönünden farklılıkları olup olmadığı araştırılmak istendi.

GEREÇ VE YÖNTEM

Bu araştırmaya Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, D.S.İ. Nilüfer Spor ve Gençlik Spor İl Müdürlüğü'nden bir grup atlet ve güreşçi olmak üzere toplam 56 sporcu katıldı.

Araştırmaya katılan atletlerin en küçüğü 16 ve en büyüğü 24 yaşında olup, 8'i kız ve 13'ü erkektir. 15-19 yaş grubunda olanların sayısı 12, 20-24 yaş grubunda olanların sayısı 9, 25-30 yaş grubunda olanların sayısı 0'dır.

Araştırmaya katılan güreşçilerin en küçüğü 15 ve en büyüğü 30 yaşında olup, sadece erkeklerden oluşmaktadır. 15-19 yaş grubunda olanların sayısı 24, 20-24 yaş grubunda olanların sayısı 7, 25-30 yaş grubunda olanların sayısı 4'dür. Deneklerin yaş gruplarının dökümü Tablo 1'de görülmektedir.

Atlet ve güreşçilere psikolojik testler ve sosyal anket formu uygulandı. Sosyal anket formu sosyo-ekonomik düzeyini kapsayacak şekilde hazırlandı.

Kişilik özelliklerinin tesbiti için "Ev-Ağaç-İnsan Çizme Testi" = "House-Tree-Person Drawing Test" (HTP), Minnesota Multiphasic Personality Inven-

Tablo: 1
Atlet ve Güreşçilerin Yaş Grupları

Sporcu	Toplam Sayısı	Erkek Kız	YAŞ GRUPLARI		
			15 - 19	20 - 24	25 - 30
Atlet	21	13 E	8 (% 61,53)	5 (% 38,46)	—
		8 K	4 (% 50)	4 (% 50)	—
Güreşçi	35	35 E	24 (% 68,57)	7 (% 20)	4 (% 11,42)
Toplam	56	48 E	32 (% 66,66)	12 (% 25)	4 (% 8,33)
		8 K	4 (% 50)	4 (% 50)	

tory = Minnesota çok yönlü kişilik envanteri (MMPI) kullanıldı. Ayrıca Göttinger Form Reproduktions - Test (GFT) vizüomotor performans için kullanıldı.

HTP testinde, beyaz dosya kağıtlarına çizilen resimlerin değerlendirilmesi detaylar, bütünlük, bir parçanın eksik bırakılması, önem vererek çizmek, oranları, perspektif ve sunuş açılarından elde edilen özellikler üzerinde durularak yapıldı.

MMPI, "doğru" ve "yanlış" tipinde iki cevap seçeneği olan 566 sorudan oluşan bireyin bireysel ve toplumsal uyumunu objektif olarak değerlendirmeyi amaçlayan bir kişilik envanteridir.

GFT, Schlange ve arkadaşları (1972) tarafından, Bender-Göstalt-Testi'nin, daha çok organik psiko sendromlarda kullanılmak üzere geliştirilmiş bir yorumudur. Dokuz şekilden oluşan test kartları sırasıyla teker teker deneğe verilerek, Din-A4 boyundaki bir kağıda, tüm şekiller sığdırılacak şekilde çizdirildi.

Elde edilen veriler değerlendirilirken "t" testi uygulanmıştır.

BULGULAR

Kişilik özelliklerinden; defans, anksiyete, iritabilite, ağıressivite, depresyon, endişe, korku, dışa dönüklük, sosyopati, sosyal ilgi sınırlılığı, güvensizlik, püerilite, serebral disfonksiyon, visüomotor performans ve başarı motivasyonu değerleri açısından atletlerle güreşçiler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($P < 0.05$).

İçe dönüklük ve yetenek yoksunluğu yönünden atletlerle güreşçiler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($P > 0.05$).

Sosyo-ekonomik düzey açısından atletlerle güreşçiler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($P < 0.05$).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Johnson ve Hutton (1955), güreşçilerle maç öncesinde içe dönük agresivitenin daha fazla olduğunu, maç sonrasında ise kendine güvenin arttığı ve serbest agresivitenin azaldığını bildirmişlerdir.

Slusher (1964), güreşçilerin nörotik profil özelliği verdiğini belirtmiştir.

Bakker (1966), orta ve uzun mesafe koşucularının özerklik, dayanıklılık, agresivite özellikleri açısından normallerden yüksek değerler aldıklarını bildirmiştir.

Kroll (1968), güreşçilerin ve futbolcuların atletlere göre daha agresif olduklarını bildirmiştir.

Yapılan araştırmada kişilik özellikleri ile ilgili 17 parametreden 15 tanesinde, atletler ve güreşçiler arasında istatistiksel yönden anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bunlar; defans, anksiyete, irritabilite, agresivite, depresyon, endişe, korku, dışa dönüklük, sosyopati, sosyal ilgi sınırlılığı, güvensizlik, püerilite, serebral disfonksiyon, visuomotor performans ve başarı motivasyonudur.

İçe dönüklük ve yetenek yoksunluğu yönünden atletlerle güreşçiler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.

Sosyo-ekonomik düzeyler yönünden her iki grup da alt düzeyde yoğunluk göstermiştir (Atletler % 57,1, güreşçiler % 48,6).

Yapılan araştırmalarda, bireysel sporlarla uğraşan sporcularda, içe dönüklüğün belirgin olduğu saptanmıştır. Bizim bulgularımızda da güreşçilerde daha belirgin olmak üzere her iki grupta da anksiyete ve agresivite değerlerinin yüksek olduğu görülmektedir.

KAYNAKLAR

1. ALTINKÖPRÜ, T.: Şahsiyet Analizi, Gül Matbaası, İstanbul, 1980.
2. ALPMAN, C.: Eğitimin Bütünlüğü İçinde Beden Eğitimi ve Çağlar Boyunca Gelişimi, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1972.
3. BAŞER, E.: Uygulamalı Spor Psikolojisi Performans Sporunda Psikolojinin Rolü, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü, 1986.
4. BAUMAN, S.: BLV, Verlagsgesellschaft-Vien Zurich, München, 1986.
5. BAKKER, E.: Psychological factors affecting compotative performance in middle and long distance running unpublished master's Thesis, Temple University, 1966.
6. BAŞARAN, İ.E.: Eğitim Psikolojisi, Emel Matbaacılık.
7. BAYMUR, F.: Genel Psikoloji, İnkilap ve Aka Basımevi, İstanbul, 1983.

8. BOZDOĞAN, A.: Yüzme Teknik ve Analizleri ve Yöntemleri, 1986.
9. BUTT, D.S.: Psychology of Sport, The Behion Motivation, Personality and Performance of Athletes, Utton Educational Publishing Inc., Newyork, 1976.
10. CRATTY, J. Bryant: Psychological Preparation and Athletic Excellence, 109 Newyork U.S.A., 1984.
11. CRATTY, J.B., PIGOTT, E.R.: Student Projects in Sport Psychology, Copyright Production by Sandy Sharpe U.S.A., 1984.
12. FRANK, V.A.: Comparison of the socral and emotional adjustment of basketball players and wrestlers, unpublished master's thesis, Central Mis-souri State College, 1986.
13. GÜMÜŞ, A.: Asrımızın Koca Yusufu, Tercüman Gazetesi, İstanbul.
14. HİÇYILMAZ, E.: Türk Spor Tarihi, Demet Ofset Tesisleri, İstanbul, 1974.
15. HUSMAN, B.F.: Silva III, J.M. Agressionin Sport; Definition (Ed) Silva III, J.M. Weinberg, R.S. Psychological Foundations of Sport, Human Ki-netics Publishers Inc. Champaign, 1984.
16. JOHNSON, W.R., HUTTON, D.: C. Effects of Combative sports open personality dynamics as measured by aprojective test Research Quarterly, 26-49-53, 1955.
17. KÖKNEL, Ö.: Kaygıdan Mutluluğa Kişilik, Altın Kitaplar Matbaası, 1984.
18. KROLL, W.: Sixtees Personality Factor Profiles of Collegiate Wrestlers, Research Quarterly, 38-49-57, 1967.
19. MORGAN, T.C.: Psikolojiye Giriş (Çeviren: Prof. Dr. Arıcı, H., Prof. Dr. Savaşır, I.) Meteksan Yayınları, 1986.
20. SIGNER, N., ROBERT, N.: Coaching, Athlesties, ard. Psychology, Mc Graw-Hill Book Company, Newyork, 70-89-94-131-304-336, 1972.
21. REICH, W.: Kişilik Çözümlemesi (Çeviren: Onaran, B.), Doğuş Matbaası, 1983.
22. SAYIN, A.İ.: Ruh Sağlığı ve Rehberlik, Ankara, 1977.
23. ÖZBAYDAR, S.: İnsan Davranışının Sınırları ve Spor Psikolojisi, Altın Kitaplar Yayınevi, 1983.
24. TEKİL, N.: Atletizm, Adem Yayıncılık ve Matbaası A.Ş., İstanbul, 1984.
25. TEBER, S.: Davranışlarımızın Kökeni, İstanbul, 1982.